

JOURNAL OF
MEDICINE
and
INNOVATIONS

Номер ISSN 2181-1644 (Print)

ISSN 2181-1873 (Online)

www.medical-innovations.uz

МАТЕРИАЛЫ VII УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
«СОВРЕМЕННОЕ ВЫСШЕЕ МЕДИЦИНСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ:
ПРОБЛЕМЫ, ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ,
ПЕРСПЕКТИВЫ»

Многоуважаемые коллеги!

Материалы VII учебно-методической конференции «Современное высшее медицинское образование: проблемы, зарубежный опыт, перспективы» была очень разносторонней. Конференция объединила взгляды ведущих отечественных и зарубежных учёных, талантливых педагогов, государственных деятелей и организаторов здравоохранения, о чём свидетельствуют материалы, представленные ими на конференцию. В настоящее время вопросы охраны и улучшения здоровья человека являются приоритетными для государства. Сборник статей конференции пополнился разнообразными тематическими статьями, внесшими важный вклад в решение проблем здравоохранения. Я уверен, что представленные статьи будут эффективно изучены, а их рекомендации и предложения реализованы.

Желаю активным авторам всех статей в создании сборника конференции плодотворной работы, крепкого здоровья, мира и добра!

С уважением,
главный редактор
Н.К. Хайдаров,
Ректор ТГСИ

Dear colleagues!

Conference materials of the VII educational and methodological conference "Modern higher medical education: problems, foreign experience, prospects" was very versatile. The conference brought together the views of leading domestic and foreign scientists, talented teachers, statesmen and health care organizers, as evidenced by the materials they presented at the conference. Currently, the issues of protecting and improving human health are a priority for the state. The collection of articles of the conference was supplemented with a variety of thematic articles that made an important contribution to solving health problems. I am sure that the submitted articles will be effectively studied, and their recommendations and suggestions will be implemented.

I wish the active authors of all articles in the creation of the conference collection fruitful work, good health, peace and kindness!

Sincerely,
Editor-in-Chief
N. K. Khaydarov,
Rector of TDSI

Ҳурматли ҳамкасблар!

“Замонавий тиббий олий таълим: муаммолар, хорижий тажриба, истиқболлар” деб номланган VII ўқув-услубий анжуман тўплами жуда кўп қиррали бўлди. Конференция маҳаллий ва хорижий етакчи олимлар, иқтидорли ўқитувчилар, давлат амалдорлари ва соғлиқни сақлаш ташкилотчилари фикрларини бирлаштирди, бу уларнинг конференцияга юборган материалларидан яъни кўп қиррали турибди. Ҳозирги кунда одамлар саломатлигини асраш ва яхшилаш масалаларига давлат томонидан устувор эътибор берилмоқда. Конференция мақолалар тўплами соғлиқни сақлаш муаммоларини ҳал қилишда муҳим ҳисса қўшган турли хил тематик мақолалар билан тўлдирилди. Ишончим комилки, юборилган мақолалар самарали тарзда ўрганилиб, улардаги тавсия ва таклифлари амалга оширилади.

Конференция тўпламини яратишдаги барча мақолаларнинг фаол муаллифларига самарали меҳнат, сиҳат-саломатлик, тинчлик ва меҳроқибат тилайман!

Ҳурмат билан,
Бош муҳаррир
Н. К. Хайдаров,
ТДСИ Ректор

ЁШЛАР ТАЪЛИМ-ТАРБИЯСИНИ ЯХШИЛАШ МАМЛАКАТ ТАРАҚ- ҚИЁТИНИНГ АСОСИ Аллаберганов А.С	IMPROVING YOUTH EDUCATION IS THE BASIS FOR THE DEVELOPMENT OF THE COUNTRY A.Allaberganov	138
AN'ANAVIY VA INNOVATSION USULLARNI BIRGALIKDA QO'L- LAGAN HOLDA TIBBIY KIMYONI O'RGATISH Baltabaev U. A.	COMBINING TRADITIONAL AND INNOVATIVE APPROACHES TO THE STUDY OF MEDICAL CHEMISTRY U.Baltabaev	142
ZAMONAVIY SHAROITDA PATOLOGIK ANATOMIYANI O'QITISH USULLARINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI HAQIDA A. Don, G. Reimnazarova, A.Nishanova	THE PECULIARITIES OF TEACHING METHODOLOGY OF PATHOLOGICAL ANATOMY IN MODERN REALITIES A.Don, G.Reimnazarova, A.Nishanova	146
XORIJIY TIL DARSLARIDA "ISITMA" MAVZUSINI O'QITILISHI METODIKASI Yesbosinova N. P., Sagatova Sh. B.	METHODS OF TEACHING THE TOPIC "FEVER" IN FOREIGN LANGUAGE LESSONS N.Yesbosinova, Sh.Sagatova	152
O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA KREDIT TA'LIM TIZIMINING JORIY ETILISHI Jo'rayev N. M.	INTRODUCTION OF CREDIT EDUCATION SYSTEM IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF UZBEKISTAN N.Jurayev	158
ДВИГАТЕЛЬНАЯ АКТИВНОСТЬ СОТРУДНИКОВ ТГСИ Каримов В.В., Рузибоев Ш.Х.	MOTOR ACTIVITY OF TSDI EMPLOYEES ТГСИ V.Karimov, Sh.Ruziboev	161
ZAMONAVIY KITOBLARNI YARA- TISHDA "FREELANCING" NING O'RNI Kushbakov K.B, Xo'jayeva A. Sh	THE ROLE OF FREELANCING IN THE CREATION OF MODERN BOOKS K.Kushbakov , A.Xujayeva	166
МЕТОДОЛОГО-ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ МЕТОДИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ ОБУЧЕНИЯ В ВЫСШЕМ ПРОФЕССИОНАЛЬ- НОМ ОБРАЗОВАНИИ Марасулов А.Ф., Марасулова Х.А	METHODOLOGICAL AND THEORETICAL BASES OF THE METHODOLOGICAL SYSTEM OF LEARNING IN HIGHER PROFESSIONAL EDUCATION A.Marasulov, Kh.Marasulova	169
TIBBIY XIZMAT KO'RSATISHDA AXBOROT TIZIMINING ANAMIYATI Maxsudov V. G., Ermetov E. Y., To'xtaxodjayeva F. Sh.	THE IMPORTANCE OF INFORMATION SYSTEMS IN HEALTH CARE V.G. Makhsudov, E.Ermetov, F.Tukhtakhodjayeva	177
УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКАЯ И НАУЧНАЯ РАБОТА В ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН Нигматов Р., Нигматова И., Муртазаев С., Кадыров Ж.	EDUCATIONAL- METHODOLOGICAL AND SCIENTIFIC WORK IN HIGHER SCHOOL OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN R.Nigmatov, I.Nigmatova, S.Murtazaev, J.Kadyrov	181

УДК: 004:61

TIBBIY XIZMAT KO'RSATISHDA AXBOROT TIZIMINING ANAMIYATI

Maxsudov V. G., Ermetov E. Y., To'xtaxodjayeva F. Sh.

TTA, kafedra biotibbiyot muhandisligi, informatika va biofizika, p.f.f.d. (PhD),

kata o 'qituvchi doktorant-2014@mail.ru

Аннотация. Ушбу мақолада тиббиёт та'лим муассасаларида о'қитиш жараёнини самарали ташкил этишнинг электрон ахборот тизими такомиллаштириш, тиббиёт та'лимда инноватсион технологиялар фойдаланиш, тиббиёт янгилликларни тиббиёт соҳаси педагогик ҳамжамият томонидан о'злаштирилиши, амалда қо'лланилиши, баҳоланиши ҳамда тиббиёт та'лимни самарали инноватсион технологиялар асосида ташкил этишдан иборат.

Калит со'злар: о'қитиш шакли, метод, методика, электрон-дидактик та'минот, ахборот тизими.

ЗНАЧЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ СИСТЕМ В ЗДРАВООХРАНЕНИИ

Махсудов Валижон Гафуржонович, Эрметов Эркинбай Яхшибаевич, Тухтаходжаева Феруза Шамансуровна

ТМА, кафедра биомедицинская инженерия, информатика и биофизика, д.ф.п.н., старший преподаватель doktorant-2014@mail.ru

Аннотация. В статье рассматриваются вопросы совершенствования электронной информационной системы для эффективной организации образовательного процесса в медицинских вузах, использования инновационных технологий в медицинском образовании, внедрения, применения, оценки и организации медицинского образования на основе эффективных инновационных технологий.

Ключевые слова: форма обучения, метод, методика, электронное дидактическое обеспечение, информационная система.

THE IMPORTANCE OF INFORMATION SYSTEMS IN HEALTH CARE

Makhsudov Valijon Gafurjonovich¹, Ermetov Erkinba Yaxshibayevich, To'xtaxodjayeva Feruza Shamansurovna

TMA, Department of Biomedical Engineering, Informatics and Biophysics, Senior Lecturer doktorant-2014@mail.ru

Annotation. The article discusses the issues of improving the electronic information system for the effective organization of the educational process in medical universities, the use of innovative technologies in medical education, the introduction, application, assessment and organization of medical education based on effective innovative technologies.

Key words: form of education, method, technique, electronic didactic support, information system.

Ta'lim jarayonida yangi axborot texnologiyalarining joriy qilinishi yosh avlodning intellektual rivojlanishi hamda jamiyatni ijtimoiy-iqtisodiy modernizasiya qilishning asosiy omili va muhim sharti hisoblanadi. Respublikamizda ta'lim tizimiga axborot-kommunikasiya texnologiyalarini joriy etish va rivojlantirishda ulkan natijalarga erishilmoqda. Prezidentimiz tomonidan mamlakatimizni jahon axborot makoni bilan integratsiyasiga yo'naltirilgan axborotlashtirish sohasidagi davlat siyosati aniq belgilab qo'yilgan. 2013 yil 13 martda "Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi" tizimiga axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish va rivojlantirish Konsepsiyasi" qabul qilindi va bu ta'lim jarayonida AKTni qo'llashni yangi kuch bilan rivojlanishiga zamin bo'ldi.

Jahon miqyosida sog'liqni saqlash va tibbiy ta'lim sohasidagi rivojlanish tendentsiyalari ta'lim sifatini oshirishga alohida e'tibor qaratmoqda. Uzluksiz tibbiy ta'lim akkreditatsiya markazi (Accreditation Council for Continuing Medical Education - ACCME) va Amerika tibbiyot assotsiatsiyasi (American Medical Association) kabi nufuzli tashkilotlar tomonidan tibbiy ta'limni samarali tashkil etishda innovatsion pedagogik muhitni yaratish, o'qitishning yangi paradigmalarini ishlab chiqish hamda nazariya va amaliyot integratsiyasini rivojlantirish tavsiya qilingan. Bu esa, ta'limda innovatsion

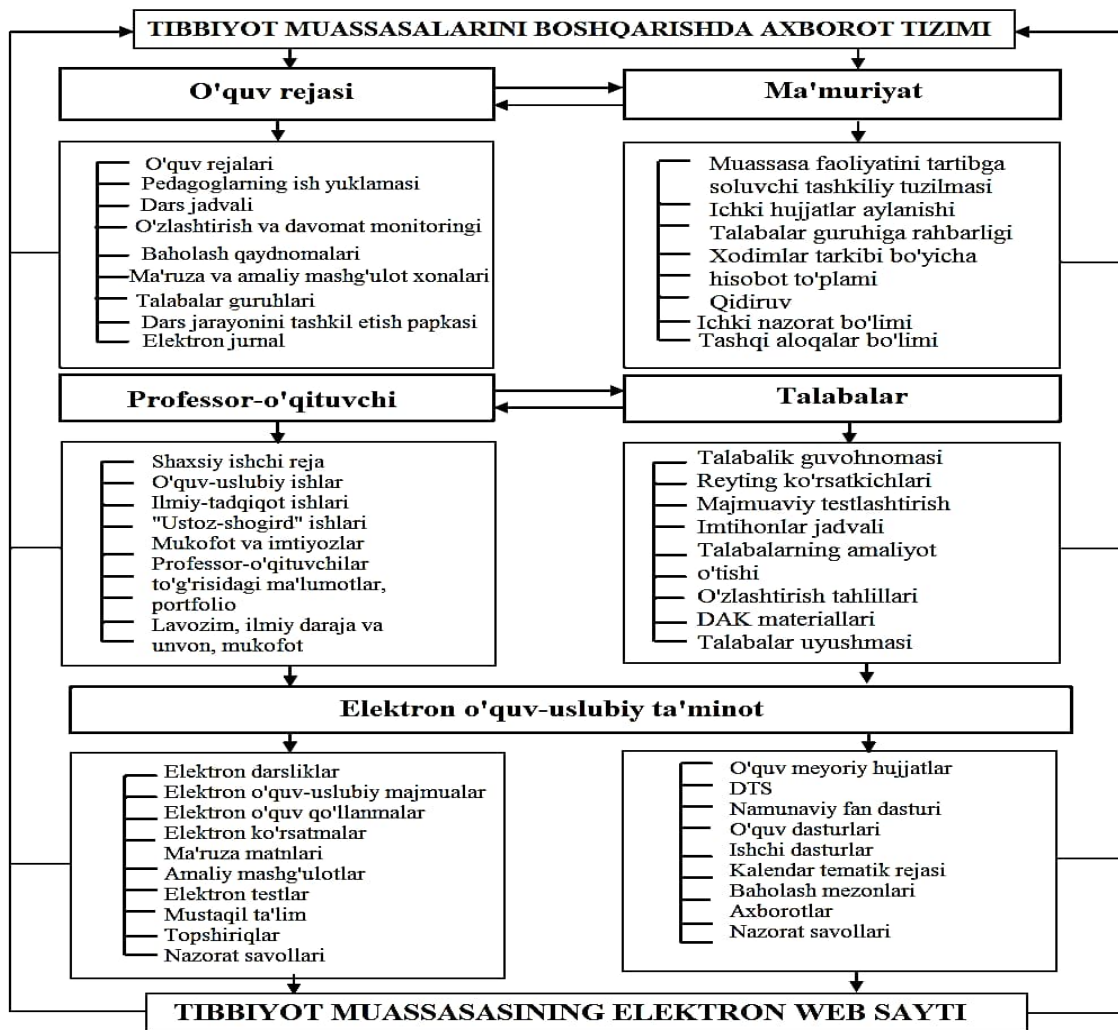

axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va vizuallashtirilgan didaktik vositalarning integrativ imkoniyatlaridan samarali foydalanish usullarini tadqiq etish tibbiyot ta'lim tizimini modernizatsiyalashga xizmat qilishini ko'rsatadi [1, 2, 3].

Xalqaro hamjamiyatda shaxsiy va alohida sifatlarga ega malakali tibbiy xodimlarga bo'lgan extiyojning yuqoriligi tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida ta'lim jarayonini takomillashtirishda innovatsiyalarni joriy etish, ta'lim samaradorligini baholash, tibbiy kasbiy ta'limni serqirra pedagogik yondashuvlarning integratsiyasi asosida rivojlantirishning ilmiy asoslangan maqbul tizimini yaratishni taqozo etadi. Buning uchun kasbiy ta'limda tibbiy xodimlarni kasbiy faoliyatga tayyorlash kategoriyalarini innovatsion texnologiyalar vositasida takomillashtirish orqali ularning kasbiy mahoratlarini, prognostik-tashxis qilish, mavjud tibbiy muammolarni tanqidiy taxlil qilish va tezkor qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantirish muhim hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, tibbiy ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalarni qo'llagan holda, bo'lajak tibbiy xodimlarni o'qitish metodikasi va elektron-didaktik ta'minotini takomillashtirish muhim hisoblanadi.

Yangi texnologiyalar katta ta'lim imkoniyatlarini ochdi. Ro'y berayotgan sifat o'zgarishlar shuni ko'rsatadiki, odat bo'lgan tushuntirishda "o'rgatish" jarayonlari o'qituvchilarning kasbiy imkoniyatlari chegarasidan tashqari chiqib keta boshladi. Vujudga kelgan yangi texnik, axborot, bosma, eshitish va ko'rgazma vositalari o'ziga xos tarzda yangi metodikalar bilan ta'lim jarayoniga ko'pgina yangiliklar kiritib, uning ajratilmas qismi bo'lib qolmoqda. Biroq, pedagogik texnologik jarayonning o'ziga xosligi, uning an'anaviy shakllaridan ustuvorligi va hozirgi zamon ta'limi muammolari real yechish usullari hali to'la o'rganilmagan. Bu haqda chet ellik va o'zbek avtorlari ko'p yozmoqdalar. Lekin barchalari pedagogik texnologiyalar kelajakda ustuvor o'ringa ega bo'lishiga ishonadilar.

Ta'lim innovatsionlari quyidagi o'zgarishlarga olib keladi: pedagogik tizimning tamomila o'zgarishi; o'quv jarayonining o'zgarishi; pedagogik nazariyaning o'zgarishi; o'qituvchi faoliyatining o'zgarishi; talaba (talaba) faoliyatining yangilanishi; pedagogik texnologiyaning o'zgarishi; ta'lim mazmunining yangilanishi; o'qitish shakli, metod va vositalarining o'zgarishi; ta'lim tizimi boshqaruvning o'zgarishi; ta'lim maqsadi va natijalarning o'zgarishi [4, 5]. Bizning fikrimizcha, tibbiy ta'limda innovatsion texnologiyalar – bu yaratilgan tibbiy yangiliklarni tibbiyot sohasi pedagogik hamjamiyat tomonidan o'zlashtirilishi, amalda qo'llanilishi, baholanishi hamda tibbiy ta'limni samarali innovatsion texnologiyalar asosida tashkil etishning mazmun, shakl, vositalaridir. Shu nuqtai nazardan, biz tomonimizdan o'z qarashlarimizni ifodalagan holda tibbiyot muassasalarida ta'lim jarayonini samarali tashkil etishning elektron axborot tizimi ishlab chiqildi (1 -rasmga qarang).

1-rasm. Tibbiyot ta'lim muassasalarida o'qitish jarayonini samarali tashkil etishning elektron axborot tizimi.

Tizim quyidagi bloklardan iborat. “Talabalar”; “O‘qituvchilar”; “O‘quv jarayoni”; “Elektron o‘quv uslubiy ta‘minot”; “Ma‘muriyat”.

“Talabalar” bloki tarkibiga quyidagilar kiradi: talabalarning kartochkalari, reyting ko‘rsatkichlari, majmuaviy testlashtirish, imtixonlar jadvali, talabalarning amaliyotdan o‘tishi, o‘zlashtirish taxlillari, davlat attestatsiya komissiyasi materiallari va boshqa qo‘shimcha materiallar.

“Professor-o‘qituvchilar” blokiga quyidagilar kiradi: o‘qituvchining shaxsiy varaqasi, mukofot va imtiyozlari, xodimlar tarkibi to‘g‘risidagi hisobotlar to‘plami, o‘qituvchilar to‘g‘risidagi ma‘lumotlar, portfolio (lavozim, ilmiy daraja va unvon, mukofot).

Talabalarni tibbiy faoliyatga tayyorlashning maqsadli-majmuaviy modeli talabalarni mustaqil tarzda tibbiy faoliyatga tayyorlash bosqichlari, ularning mazmuni, vaqti, bu jarayonga mas‘ul tomonlar va ularning vazifalarini aniq belgilab beradi.

Tadqiqot doirasida biz tomonimizdan ishlab chiqilgan tibbiyot muassasalari tibbiy xodimlarni tayyorlashning majmuaviy modeli o'z ichiga tashkiliy, texnologik va natijaviy komponentlarni qamrab oladi.

Tibbiyot ta'lim muassasalarida o'qitish jarayonini samarali tashkil etishning elektron axborot tizimi takomillashtirish, tibbiy ta'limda innovatsion texnologiyalar foydalanish, tibbiy yangiliklarni tibbiyot sohasi pedagogik hamjamiyat tomonidan o'zlashtirilishi, amalda qo'llanilishi, baholanishi hamda tibbiy ta'limni samarali innovatsion texnologiyalar asosida tashkil ta'lim sifatini oshiradi.

Adabiyotlar

1. Maxsudov V.G. Laboratoriya mashg'ulotlarida nazariy va amaliy bilimlar uzviyligi. – Toshkent: Pedagogika, 2016, № 6. 84-88 b.
2. Махсудов В.Г. Ещё раз о задачах по физике. Austria, Vienna: European journal of education and applied psychology, 2016.
3. Maxsudov V.G. Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida fizika fanining "Mexanik tebranishlar" bo'limini o'qitish metodikasini takomillashtirish. – Toshkent: O'zkSNMU, 2021. -144 b.
4. Maxsudov V.G. Oliy o'quv yurtlarida "Mexanik tebranishlar" ni o'qitishning uslubiy asoslari takomillashtirish. Dissertatsiya. – Toshken: O'zMU kutibxonasi, 2018. 156 b.
5. Sh Tashkenbayeva U.A., Bazarbayev M.I., Maxsudov V.G. Oliy ta'lim muassasasi professor-o'qituvchilarini Moodle tizimida elektron o'quv kurslarini yaratishda masofaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish. O'quv qo'llanma. – Toshkent: O'zkSNMU, 2021. -144 b.

УДК: 378.01.8-37.018.2: 378:61 (575.1)

УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКАЯ И НАУЧНАЯ РАБОТА В ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН

Нигматов Р., Нигматова И. М., Муртазаев С.С., Кадыров Ж.М.

Кафедра ортодонтии и зубного протезирования ТГСИ

Аннотация. Основные характеристики преподавателя ВУЗа всегда являлось методическое мастерство, интегрирующее теоретические знания и практический опыт обучающей деятельности. Результат методического мастерства выражался появлением новых методик обучения, учебной литературы, которые определяли содержание образования.

Ключевые слова: учебно-методическая работа, студент, преподаватель, наука, образование.